

hed; dens Omfang kan være omtvistelig; men den har en saadan Skønsret. Folketinget har villet slaa en Streg derover og erstattet det med en Række Prøver af, om visse legale Betingelser vare iagttagne. Det mener jeg, at dette Ting ikke vil gaa ind paa. Jeg finder ogsaa Anledning til over for den stærke Appel fra den højt-ærede Ministers Side om Medgørlighed fra vor Side, at sige, at jeg tror, at vi have vist og fremdeles naturligvis ogsaa ville vise Imødekommen; men der er Grænser i visse principielle Punkter, som dette Ting i alt Fald tidligere har hævdet med den største Bestemthed, og jeg har heller ikke nogen Anledning til at tro, at man nu vil fravige dem. Man kan sætte disse Grænser meget lavt, jeg tror, at vi have gjort os al mulig Umage for ikke at skrue dem op, men en Grænse er der, og under den tror jeg ikke, det høje Ting vil gaa.

Estrup: Inden Sagen forlader dette Ting, maaske for bestandig, ønsker jeg med et Par Ord at begrunde min Afstemning over for det foreliggende Lovforslag. Jeg vil først erindre om, hvad i øvrigt allerede den ærede Ordfører har nævnt, at straks ved denne Sags første Fremkomst her i Samlingen 1895—96 gjorde Udvalgets store Flertal i den afgivne Betænkning af Marts 1896 med stor Bestemthed gældende, at, som Forslaget forelaa fra Folketinget, var der Bestemmelser paa 4 Punkter — den ærede Ordfører har ogsaa erindret om dem — som Udvalgets Flertal ansaa for aldeles uantagelige for Landstinget. Udvalgets Flertal fandt sig foranlediget til dertil at føje, at „vi anse det for rigtigst at sige dette rent ud, for at det kan staa klart for alle, at hvis saadanne Betingelser fastholdes, faa vi ingen Skolelov og ingen Lønningsreform i nogen overskuelig Fremtid.“ Det var Ordene. Dersom nu det foreliggende Forslag indeholdt noget af disse Punkter, var min og jeg antager Flertallets Stilling dertil ligefrem givet, vi kunne saa ikke stemme for Loven. Det er imidlertid ikke Tilfældet. Intet af disse Punkter er optaget, og, hvad der ogsaa er af afgørende Betydning for mig, der er heller ikke gjort nogen Tilnærmelse paa disse Punkter. Den absolutte Hindring, der altsaa vilde være for mig for at stemme for Loven, betragtet som endelig Lov — og det kan jo ikke nægtes, at den Mulighed er der, at vi aldrig mere faa den at se, Folketinget kunde jo endnu beslutte sig til at tage dette særdeles imødekommende Tilbud fra

Landstingets Side — er ikke mere til Stede.

Jeg maa imidlertid erindre om, at der lige fra det første Øjeblik, da dette Forslag blev vedtaget her i Tinget ved anden Behandling, og jeg tror endog ved første Behandling, fremkom Udtalelser af Tvivl, om man gennem et Forslag som det foreliggende vilde naa en Fremgang for Skolen, der kunde svare til den meget store, faste aarlige Udgift, som Loven vil kræve. Denne Tvivl kom til Orde her i Salen, og den kom til Orde i Betænkningen paa forskellig Maade, bl. a. ogsaa derigennem, at man i Betænkningen i Marts Maaned 1896 tog udtrykkeligt Forbehold om, naar der var bedre Tid til at overveje og forhandle end under den rasende II, hvormed Forslaget den Gang blev dreven frem, at fremkomme med andre og naturligvis efter Flertallets Mening bedre Forslag. Altsaa Tvivlen har været til Stede fra det første Øjeblik, Forslaget har foreligget for dette Ting, om Forslaget, saaledes som det har foreligget, bød en Fremgang for Skolen, som svarede til de meget store Ofre, der maatte gøres ved at binde en aarlig Statsudgift af et Par Millioner. Det kan jo ikke nytte at stikke Tallene under Stolen af Hensyn til Befolkningen, eller hvem man ellers vil. Om Beløbet bliver lidt over eller lidt under et Par Millioner, er jo i Virkeligheden uden synderlig Betydning, naar det i alt Fald bliver saa særdeles betydeligt. Tvivlen har været til Stede fra første Øjeblik. Jeg har været blandt Tvivlerne, men jeg maa tilstaa, at min Tvivl om, at man her fik tilstrækkeligt Vederlag for den store Statsudgift, er stadig vokset og tiltagen, og jeg har nu faaet min Tvivl særlig bekræftet ved den Betænkning, der blev afgiven i Fjor af Udvalgets Flertal her i Salen, ved Begrundelsen af det Forslag, som det havde stillet op til væsentlige Forandringer i Lovforslaget, hvorved baade Skolens og Skolelærernes Interesser efter min bedste Overbevisning vare ganske anderledes varetagne, end de ere gennem det foreliggende Forslag. Og min Tvivl er ikke bleven formindsket eller afkræftet ved, hvad der er kommet frem fra det ærede Udvalgs Flertals Side i den i denne Samling afgivne Betænkning. Naar Udvalgets Flertal, for at bruge den ærede Ordførers egne Ord, har vist den Resignation ikke denne Gang at opstille det Forslag, det ansaa for at være bedre end dette, saa har jo Udvalgets Flertal udtrykkeligt udtalt, at det vel er-